

HISTORIA DA ARTE 2º DE BACHARELATO

MATERIAIS E RECURSOS DIDÁCTICOS

- **Disporase durante o curso de tecnoloxía de proxección moderna.**
- **Texto: Os textos que desenvolven os contidos e as obras serán subministrados en arquivos informáticos polo departamento, elaborados e seleccionados a través de páxinas webs especializadas ou bibliografía específica.**
- **Empregarase ademais:**
 - **Apuntes complementarios: aspectos históricos**
 - **Vocabulario de termos artísticos**
 - **Biblioteca do centro: acceso a Dicionarios artísticos, coleccións de arte, cds.**
 - **Acceso ás páxinas de Internet con contidos sobre a materia como: *Analizarte, Enseñarte, clasesdehistoria,...***

CONTIDOS PREESTABLECIDOS NA PROGRAMACIÓN

Os contidos concretos da materia **Hª da Arte**serían:

❖ **Bloque 1. Raíces da arte europea: o legado da arte clásica**

- B1.1. Grecia, creadora da linguaxe clásica: principais manifestacións.
- B1.2. A función social da arte en Grecia.
- B1.3. Comentario de obras de arte: Grecia.
- B1.4. Visión do clasicismo en Roma. A arte na Hispania romana e na Gallaecia.
- B1.5. Función social da arte en Roma.
- B1.6. Comentario de obras de arte: Roma.
- B1.7. Traballo de investigación sobre historia da arte.
- B1.8. Conservación do patrimonio: arte grecorromana

❖ **Bloque 2. Nacemento da tradición artística occidental: a arte medieval .**

- B2.1. Acheга cristiá na arquitectura e na iconografía.
- B2.2. Arte bizantina.
- B2.3. Comentario de obras de arte bizantina
- B2.4. Arte prerrománica.
- B2.5. Configuración e desenvolvemento da arte románica. Igrexas e mosteiros. Iconografía románica.
- B2.6. Función social da arte románica.
- B2.7. Comentario de obras de arte románica.

- B2.8. Achega do Gótico: expresión dunha cultura urbana. A catedral e a arquitectura civil. Modalidades escultóricas. Pintura italiana e flamenga, orixe da pintura moderna.
- B2.9. Función social da arte gótica.
- B2.10. Comentario de obras de arte gótica.
- B2.11. O peculiar desenvolvemento artístico da Península Ibérica. Arte hispanomusulmá. O Románico no Camiño de Santiago. O Gótico e a súa longa duración.
- B2.12 Comentario de obras de arte medieval española.
- B2.13 Traballo de investigación sobre historia da arte.
- B2.14 Conservación do patrimonio: arte medieval.

❖ **Bloque 3: Desenvolvemento e evolución da arte europea no mundo moderno**

- B3.1 Renacemento. Patróns e artistas. Orixe e desenvolvemento da nova linguaxe en arquitectura, escultura e pintura. Achegas de grandes artistas do Renacemento italiano.
- B3.2 Función social da arte no Renacemento
- B3.3 Comentario de obras de arte: arte do Renacemento.
- B3.4 A recepción da estética renacentista na Península Ibérica.
- B3.5 Comentario de obras de arte: arte española do Renacemento.
- B3.6 Unidade e diversidade do Barroco. Linguaxe artística ao servizo do poder civil e eclesiástico. Urbanismo barroco. Igrexas e pazos. Principais tendencias.
- B3.7 Función social da arte no Barroco.
- B3.8 Comentario de obras de arte: arte do Barroco.
- B3.9 Barroco hispánico. Urbanismo e arquitectura. Imaxinaría barroca. Achega da pintura española: grandes figuras do Século de Ouro.
- B3.10 Comentario de obras de arte: arte española do Barroco.
- B3.11 Século XVIII. Mantemento do Barroco. Refinamento rococó. Neoclasicismo e Romanticismo.
- B3.12 Comentario de obras de arte: arte do século XVIII.
- B3.13 Traballo de investigación en historia da arte.
- B3.14 Conservación do patrimonio: arte moderna.

❖ **B4 BLOQUE 4: O século XIX. A arte dun mundo en transformación**

- B4.1 A figura de Goya.
- B4.2 Comentario de obras de arte: Goya.
- B4.3 A Revolución Industrial e o impacto dos novos materiais na arquitectura. Do Historicismo ao Modernismo. A Escola de Chicago. Nacemento do urbanismo moderno.
- B4.4 Comentario de obras de arte: arquitectura do século XIX.
- B4.5 Evolución da pintura: Romanticismo, Realismo, Impresionismo e Simbolismo. Os Postimpresionistas, xerme das vangardas pictóricas do S. XX.
- B4.6 Función social da arte no século XIX.
- B4.7 Comentario de obras de arte: o século XIX.
- B4.8 Escultura: mantemento do clasicismo. Rodin.
- B4.9 Comentario de obras de arte: século XIX
- B4.10 Traballo de investigación en historia da arte.
- B4.11 Conservación do patrimonio: arte do século XIX.

❖ **Bloque 5. A ruptura da tradición: a arte na primeira metade do século XX**

- B5.1. O fenómeno das vangardas nas artes plásticas: Fauvismo, Cubismo, Futurismo, Expresionismo, pintura abstracta, Dadaísmo e Surrealismo.
- B5.2. Comentario de obras de arte: a plástica na primeira metade do século XX.
- B5.3. Renovación da linguaxe arquitectónica: o funcionalismo do Movemento Moderno e a arquitectura orgánica.
- B5.4. Comentario de obras de arte: arquitectura da primeira metade do século XX.
- B5.5. Traballo de investigación en Historia da Arte.
- B5.6. Conservación do patrimonio: arte do século XX.

❖ **Bloque 6. A universalización da arte desde a segunda metade do século XX**

- B6.1. Predominio do Movemento Moderno ou Estilo Internacional en arquitectura. A arquitectura á marxe do estilo internacional: High Tech, arquitectura Posmoderna e Deconstrución.
- B6.2. Comentario de obras de arte: arquitectura desde a segunda metade do S. XX.
- B6.3. Artes plásticas: das segundas vangardas á posmodernidade.
- B6.4. Comentario de obras de arte: a arte desde a segunda metade do século XX.
- B6.5. Novos sistemas visuais: fotografía, cine e televisión, cartelismo e cómic. Combinación de linguaxes expresivas.
- B6.6. Impacto das novas tecnoloxías na difusión e na creación artística.
- B6.7. Arte e cultura visual de masas.
- B6.8. O patrimonio artístico como riqueza cultural. A preocupación pola súa conservación. A UNESCO.

❖ **Bloque 7. O vocabulario artístico**

- B7.1. Vocabulario artístico.

GRAO MÍNIMO DE CONSECUCIÓN PARA SUPERAR A MATERIA

Con base nas probas EBAU establecidas pola administración educativa propónse a **Relación** de **bloques/epocas/láminas/obras/contidos** que os alumnos deben coñecer necesariamente, que estarían conectadas cos respectivos estándares de aprendizaxe xa sinalados:

BLOQUE 1º: RAÍCES DA ARTE EUROPEA: O LEGADO CLÁSICO

GRECIA

- 1. Partenón**
- 2. Templo da Niké Aptera**
- 3. Erecteion, pola parte da tribuna das Cariátides.**
- 4. Mirón: Discóbolo**
- 5. Policeto: Doríforo**
- 6. Métopas da Centauromaquia do Partenon**
- 7. Praxiteles: Hermes de Olimpia (Hermes con Dionisios)**
- 8. Lisipo: Apoxiomenos**

ROMA

- 9. Panteón de Roma**
- 10. Coliseo**
- 11. Arco de Triunfo de Tito**
- 12. Acueduto de Segovia**
- 13. Teatro de Mérida**

BLOQUE 2º: NACEMENTO DA TRADICIÓN ARTÍSTICA OCCIDENTAL: A ARTE MEDIEVAL

ARTEBIZANTINA

- 14 **Santa Sofía de Constantinopla.**

ARTEPRERROMÁNICA.

- 15 **Santa Comba de Bande (coma exemplo de arte visigoda)**
- 16 **Santa María do Naranco (asturiano)**
- 17 **San Miguel de Celanova (coma exemplo de arte “mozárabe”)**

ARTEROMÁNICA

- 18 **Arquitectura do interior da Catedral de Santiago**
- 19 **Esculturas de Praterías (coma exemplo de románico pleno)**
- 20 **Pórtico da Gloria**
- 21 **Interior do Mosteiro de Oseira (orde do Císter en Galicia).**

ARTEGÓTICA

- 22 **A Catedral de Reims (fachada Occidental)**
- 23 **A Catedral de León**
- 24 **Anunciación de Reims**
- 25 **Visitación de Reims**
- 26 **Giotto: Capella dos Scrovegni: A fuxida a Exipto**
- 27 **Giotto: Capella dos Scrovegni: O pranto ante Cristo Morto.**
- 28 **Van Eyck : O matrimonio Arnolfini.**
- 29 **O Bosco: O Xardín das Delicias**

BLOQUE 3º: DESENVOLVEMENTO E EVOLUCIÓN DA ARTE EUROPEA NO MUNDO MODERNO

RENACEMENTO

- 30 **Brunelleschi: Santa María dei Fiori,**
- 31 **Brunelleschi: Basílica de San Lourenzo.**
- 32 **Michelozzo: Palacio Medici-Ricardi**
- 33 **Donatello: David.**
- 34 **Donatello: Gattamelata.**
- 35 **Maçaccio: O Tributo.**
- 36 **Bramante: San Pietro in Montorio.**
- 37 **Miguel Anxo: Cúpula de San Pedro do Vaticano.**
- 38 **Giacomo della Porta e Vignola: il Gesù de Roma de Vignola.**
- 39 **Palladio: Vila Capra (Villa Rotonda) en Vicenza.**

- 40 Miguel Anxo: David.**
- 41 Miguel Anxo: Moisés.**
- 42 Miguel Anxo: Escultura das tumbas dos Medici.**
- 43 Miguel Anxo: Piedade do Vaticano.**
- 44 Leonardo: A Virxe das Rocas.**
- 45 Leonardo: A Gioconda.**
- 46 Rafael: A Escola de Atenas.**
- 47 Miguel Anxo: A bóveda da Capela Sixtina.**
- 48 Tiziano: O retrato de Carlos V na batalla de Mühlberg**
- 49 Tiziano: A Venus de Urbino.**

RENACEMENTO ESPAÑOL

- 50 Juan de Herrera: O Escorial**
- 51 Greco: O martirio de san Mauricio**
- 52 Greco: O enterro do Señor de Orgaz**
- 53 Greco: A adoración dos Pastores.**

BARROCO

- 54 Maderno: Fachada de San Pedro do Vaticano de Maderno**
- 55 Bernini: Praza do Vaticano de Bernini**
- 56 Borromini: San Carlos das catro fontes**
- 57 Andrade: Torre do Reloxo da Catedral de Santiago.**
- 58 Fernando de Casas: Fachada do Obradoiro.**
- 59 Simón Rodríguez: Fachada de Santa Clara de Santiago**
- 60 Bernini: A Transverberación de Santa Tereixa.**
- 61 Bernini: Apolo e Dafne.**
- 62 Gregorio Fernández: A Piedade.**
- 63 Caravaggio: A vocación de san Mateo**
- 64 Velázquez: O aguador de Sevilla.**
- 65 Velázquez: A fragua de Vulcano.**
- 66 Velázquez: A rendición de Breda.**
- 67 Velázquez A Meninas.**

BLOQUE 4º: O S. XIX. A ARTE NUN MUNDO EN TRANSFORMACIÓN **SECULO XIX**

- 68 Goya: O quita-sol**
- 69 Goya: A familia de Carlos IV**
- 70 Goya: O douso de Maio (A carga dos Mamelucos).**
- 71 Goya: O fusilamento do 3 de Maio.**
- 72 Goya: O Saturno devorando ao seu fillo.**
- 73 Manet: O almuerzo campestre**
- 74 Monet: Impresión, sol nacente.**
- 75 Monet: A serie da catedral de Rouen**
- 76 Cezanne: Natureza morta con tarteira (Colección Sr. y Sra. Lacomte, París; 1879-1882. Búscase na Internet pondo en Google: "Still Life with Compotier+Cezanne).**
- 77 Cezanne: Os xogadores de cartas.**
- 78 Van Gogh: A noite estrelada**

- 79 Gauguin: Despois do sermón**
- 80 Gauguin: O Mercado**
- 81 Seurat: A tarde de domingo na Grande Jatte .**

BLOQUE 5º E 6º: A RUPTURA CA TRADICIÓN: A ARTE NA PRIMEIRA METADE DO S. XX // A UNIVERSALIZACIÓN DA ARTE DESDE A SEGUNDA METADE DO S. XX SECULO XX

- 82 Munch: O grito de Munch**
- 83 Kiechner: A rúa**
- 84 Matisse: A Alegría de Vivir**
- 85 Kandinsky: “Primeira acuarela abstracta”**
- 86 Picasso: As señoritas de Avignon.**
- 87 Picasso: O retrato de Ambroise Vilar.**
- 88 Picasso: Naturaleza Muerta con silla de rexilla.**
- 89 Picasso: O Guernica**
- 90 Mondrian: Táboa número 1**
- 91 Marcel Duchamp: A fonte.**
- 92 Marcel Duchamp L.H.O.O.Q.**
- 93 Dalí: A persistencia da memoria.**
- 94 Magritte: A chave dos campos**
- 95 Miró: O carnaval de arlequín**
- 96 Miró: mulleres e paxaros a luz da lua.**
- 97 Wright: A casa da fervenza (Casa Kauffman).**
- 98 Wright: Museo Guggenheim de Nova York**
- 99 Mies van der Rohe: Pabellón de Alemania en Barcelona**
- 100 Mies van der rohe: Sagram Building en Nova York**
- 101Le Corbusier: A casa Saboya**
- 102 Pollok: Uno: Número 31 (1950, MOMA)**
- 103 Tapies: Pintura (1955, Museo Nacional de arte Reina Sofía)**
- 104 Carl André: Equivalente VIII (exemplo de minimalismo)**
- 105 J. Kosuth: Unha e tres sillas (exemplo de arte conceptual)**
- 106 Warhol: Marilyn Monroe (pop art)**

BLOQUE 7. O VOCABULARIO ARTÍSTICO

Ademais do antedito, o alumnado deberá elaborar un **vocabulario** de **conceptos** e **termos artísticos**, a partir da información facilitada, a medida que se avanza coa materia, que deberá incluír os esixidos polo Grupo de Traballo da CIUG:

O vocabulario de conceptos artísticos específico para as probas EBAU foi establecido no curso 2007-08.

A.Ábsida. Altorrelevo. Aparello almofadado. Aparello de cachotería. Aparello de perpiaño. Arcobotante. Arco apuntado. Arco de ferradura. Arco de medio punto. Arco de faixa. Arco formeiro. Arco peraltado. Arco rebaixado. Arquitrabe. Arquivolta.

B. Baixorrelevo. Baldaquino. Baptisterio. Base. Bóveda de arista. Bóveda de canón. Bóveda de cruz.

C. Cadro de Historia .Cadro de xénero. Canon. Capitel composto. Capitel corintio. Capitel dórico. Capitel xónico. Ciborio. Claroescuro. Clave dun arco. Cor plana. Cor primaria. Cor secundaria ou binaria. Cor complementaria. Columna salomónica. Contraforte. Contraposto. Cornixa. Cúpula. Curva praxiteliana.

D. Deambulatorio. Doela.

E. Espazo límite. Espazo medio. Entaboamento. Éntase. Escultura de vulto redondo. Escultura exenta. Esfumado / sfumato. Estatua ecuestre. Estatua-columna. Estilo.

F. Frixo. Fuste.

I. Iconografía. Iconoloxía. Imposta.

L. Liña serpentinata.

M. Ménsula. Métopa. Modelado.

N. Nártex. Natureza morta / bodegón.

P. Paisaxe. Parteluz. Pendente. Perspectiva xerárquica. Perspectiva aérea. Perspectiva lineal. Pictórico. Piar. Pilastra. Plan central. Planta basilical. Planta de cruz grega. Planta de cruz latina. Plástico. Presbiterio.

R. Retrato. Rosetón.

T. Técnica de pano; mollado; Tímpano. Torxo. Tribuna. Triforio. Triglifo. Trompa.

V. Veladura.

X. Xamba.

PROCEDEMENTOS E INSTRUMENTOS DE AVALIACIÓN.

• O alumnado na materia de Historia da Arte, durante o curso, será avaliado mediante **procedementos de avaliación continua** e **instrumentos** que constaten e verifiquen os **deberes formativos** a dominar suficientemente polos discentes:

• Os **instrumentos** da **avaliación** será os seguintes:

-Probas escritas: Baseadas nos criterios e modelos das probas EBAU 2019.

-Verificación de Actitude positiva en relación ao profesorado e compañeiros: comportamento, autodisciplina, interese, tempo de reacción aos avisos, traballo activo e participación/intervención nas sesións de clase.

-Comprobación da disposición do material: textos básicos e libreta de clase que deberán estar ao día.

-Realización, exposición e entrega de tarefas na data fixada: esquemas, recensións e/ou síntese dos temas, traballos expositivos –grupo, individual-, ... Valórase interese pola materia/tema desenvolvido, emprego de vocabulario técnico da materia e a reflexión e valoración/opinión dos feitos artísticos.

- Instrumentos de avaliación para o alumno que perdeu a posibilidade de que lle sexa aplicado o dereito a avaliación continua.

Os alumnos e alumnas que perdan o dereito a avaliación continua na Materia de Historia da Arte terán dereito a un **exame final escrito de avaliación de toda a materia.**

Nesta proba teranse en conta tódolos contidos desenvolvidos no curso e constará de cuestións sobre os contidos mínimos da programación.

A **avaliación** será **positiva** ao obter unha **nota igual ou superior a 5** seguindo os criterios establecidos de cualificación da materia.

CRITERIOS SOBRE AVALIACIÓN, CUALIFICACIÓN E PROMOCIÓN DO ALUMNADO:

No apartado 2 da programación establecéronse de xeito coordinado os criterios de avaliación; neste apartado os presentamos separados por bloques:

5.1-CRITERIOS DE AVALIACIÓN POR BLOQUES DE CONTIDOS:

Bloque 1. Raíces da arte europea: o legado da arte clásica

- B1.1. Recoñecer e explicar as concepcións estéticas e as características esenciais da arte grega, en relación co seu contexto histórico e cultural.
- B1.2. Explicar a función social da arte grega, especificando o papel desempeñado polos/as clientes e artistas, e as relacións entre eles.
- B1.3. Clasificar, analizar e comentar obras significativas da arte grega, aplicando un método que abrangue diferentes enfoques (técnico, formal, semántico, cultural, sociolóxico e histórico).
- B1.4. Recoñecer e explicar as concepcións estéticas e as características esenciais da arte romana, en relación co seu contexto histórico e cultural.
- B1.5. Explicar a función social da arte romana, especificando o papel desempeñado polos/as clientes e artistas, e as relacións entre eles.
- B1.6. Clasificar, analizar e comentar obras significativas da arte romana, aplicando un método que abrangue diferentes enfoques (técnico, formal, semántico, cultural, sociolóxico e histórico).
- B1.7. Realizar e expor, individualmente ou en grupo, traballos de investigación, utilizando tanto medios tradicionais como as novas

tecnoloxías.

- B1.8. Respetar as creacións artísticas da Antigüidade grecorromana, valorando a súa calidade en relación coa súa época e a súa importancia como patrimonio escaso e insubstituíble que cómpre conservar.

Bloque 2. Nacemento da tradición artística occidental: a arte medieval

- B2.1. Recoñecer e explicar as concepcións estéticas e as características esenciais da arte paleocristiá, en relación co seu contexto histórico e cultural.
- B2.2. Recoñecer e explicar as concepcións estéticas e as características esenciais da arte bizantina, en relación co seu contexto histórico e cultural.
- B2.3. Clasificar, analizar e comentar obras significativas da arte bizantina, aplicando un método que abrangue diferentes enfoques (técnico, formal, semántico, cultural, sociolóxico e histórico).
- B2.4. Recoñecer e explicar as concepcións estéticas e as características esenciais da arte prerrománica, relacionando cada un dos seus estilos cos seus respectivos contextos históricos e culturais.
- B2.5. Recoñecer e explicar as concepcións estéticas e as características esenciais da arte románica, en relación co seu contexto histórico e cultural.
- B2.6. Explicar a función social da arte románica, especificando o papel de clientes e artistas, e as relacións entre eles.
- B2.7. Clasificar, analizar e comentar obras significativas da arte románica, aplicando un método que abrangue diferentes enfoques (técnico, formal, semántico, cultural, sociolóxico e histórico).
- B2.8. Recoñecer e explicar as concepcións estéticas e as características esenciais da arte gótica, en relación co seu contexto histórico e cultural.
- B2.9. Explicar a función social da arte gótica, especificando o papel desempeñado por clientes e artistas, e as relacións entre eles.
- B2.10. Clasificar, analizar e comentar obras significativas da arte gótica, aplicando un método que abrangue diferentes enfoques (técnico, formal, semántico, cultural, sociolóxico e histórico).
- B2.11. Recoñecer e explicar as concepcións estéticas e as características esenciais da arte románica e gótica española e hispanomusulmá, relacionando cada un dos seus estilos cos seus respectivos contextos históricos e culturais.
- B2.12. Clasificar, analizar e comentar obras significativas da arte medieval española, aplicando un método que abrangue diferentes enfoques (técnico, formal, semántico, cultural, sociolóxico e histórico).
- B2.13. Realizar e expor, individualmente ou en grupo, traballos de investigación, utilizando tanto medios tradicionais como as novas tecnoloxías.
- B2.14. Respetar as creacións da arte medieval, valorando a súa calidade en relación coa súa época e a súa importancia como patrimonio que hai que conservar.

Bloque 3. Desenvolvemento e evolución da arte europea no mundo moderno

- B3.1. Recoñecer e explicar as concepcións estéticas e as características esenciais da arte do Renacemento, en relación co seu contexto histórico e cultural.
- B3.2. Explicar a función social da arte especificando o papel desempeñado por patróns, academias, clientes e artistas, e as relacións entre eles.
- B3.3. Clasificar, analizar e comentar obras significativas da arte do Renacemento, aplicando un método que abrangue diferentes enfoques (técnico, formal, semántico, cultural, sociolóxico e histórico).
- B3.4. Recoñecer e explicar as concepcións estéticas e as características esenciais da arte española do Renacemento, en relación co

seu contexto histórico e cultural.

- B3.5. Clasificar, analizar e comentar obras significativas da arte española do Renacemento, aplicando un método que abrangue diferentes enfoques (técnico, formal, semántico, cultural, sociolóxico e histórico).
- B3.6. Recoñecer e explicar as concepcións estéticas e as características esenciais da arte do Barroco, en relación co seu contexto histórico e cultural.
- B3.7. Explicar a función social da arte especificando o papel desempeñado por patróns, academias, clientes e artistas, e as relacións entre eles.
- B3.8. Clasificar, analizar e comentar obras significativas da arte do Barroco, aplicando un método que abrangue diferentes enfoques (técnico, formal, semántico, cultural, sociolóxico e histórico).
- B3.9. Recoñecer e explicar as concepcións estéticas e as características esenciais da arte española do Barroco, en relación co seu contexto histórico e cultural.
- B3.10. Clasificar, analizar e comentar obras significativas da arte española do Barroco, aplicando un método que abrangue diferentes enfoques (técnico, formal, semántico, cultural, sociolóxico e histórico).
- B3.11. Recoñecer e explicar as concepcións estéticas e as características esenciais da arte do século XVIII, relacionando cada un dos seus estilos cos seus respectivos contextos históricos e culturais.
- B3.12. Clasificar, analizar e comentar obras significativas da arte do século XVIII, aplicando un método que abrangue diferentes enfoques (técnico, formal, semántico, cultural, sociolóxico e histórico).
- B3.13. Realizar e expor, individualmente ou en grupo, traballos de investigación, utilizando tanto medios tradicionais como as novas tecnoloxías.
- B3.14. Respetar as creacións da arte da Idade Moderna, valorando a súa calidade en relación coa súa época e a súa importancia como patrimonio que hai que conservar.

Bloque 4. O século XIX: a arte dun mundo en transformación

- B4.1. Analizar a obra de Goya e identificar nela os trazos propios das correntes da súa época e os que anticipan diversas vangardas posteriores.
- B4.2. Clasificar, analizar e comentar obras significativas de Goya, aplicando un método que abrangue diferentes enfoques (técnico, formal, semántico, cultural, sociolóxico e histórico).
- B4.3. Recoñecer e explicar as concepcións estéticas e as características esenciais da arquitectura do século XIX, relacionando cada un dos seus estilos cos seus respectivos contextos históricos e culturais.
- B4.4. Clasificar, analizar e comentar obras significativas da arquitectura do século XIX, aplicando un método que abrangue diferentes enfoques (técnico, formal, semántico, cultural, sociolóxico e histórico).
- B4.5. Recoñecer e explicar as concepcións estéticas e as características esenciais da pintura do século XIX, relacionando cada un dos seus estilos cos seus respectivos contextos históricos e culturais.
- B4.6. Explicar a evolución cara á independencia dos artistas respecto aos clientes, especificando o papel desempeñado polas academias, os salóns, as galerías privadas e os marchantes.
- B4.7. Clasificar, analizar e comentar obras significativas da pintura do século XIX, aplicando un método que abrangue diferentes enfoques (técnico, formal, semántico, cultural, sociolóxico e histórico).
- B4.8. Recoñecer e explicar as concepcións estéticas e as características esenciais da escultura do século XIX, relacionando cada un dos seus estilos cos seus respectivos contextos históricos e culturais.
- B4.9. Clasificar, analizar e comentar obras significativas da escultura do século XIX, aplicando un método que abrangue diferentes enfoques (técnico, formal, semántico, cultural, sociolóxico e histórico).

- B4.10. Realizar e expor, individualmente ou en grupo, traballos de investigación, utilizando tanto medios tradicionais como as novas tecnoloxías.
- B4.11. Respectar as creacións da arte do século XIX, valorando a súa calidade en relación coa súa época e a súa importancia como patrimonio que hai que conservar.

Bloque 5. A ruptura da tradición: a arte na primeira metade do século XX

- B5.1. Recoñecer e explicar as concepcións estéticas e as características esenciais das vangardas artísticas das artes plásticas na primeira metade do século XX, relacionando cada unha delas cos seus respectivos contextos históricos e culturais.
- B5.2. Clasificar, analizar e comentar obras significativas da plástica da primeira metade do século XX, aplicando un método que abrangue diferentes enfoques (técnico, formal, semántico, cultural, sociolóxico e histórico).
- B5.3. Recoñecer e explicar as concepcións estéticas e as características esenciais da arquitectura da primeira metade do século XX, relacionando cada unha delas cos seus respectivos contextos históricos e culturais.
- B5.4. Clasificar, analizar e comentar obras significativas da arquitectura da primeira metade do século XX, aplicando un método que abrangue diferentes enfoques (técnico, formal, semántico, cultural, sociolóxico e histórico).
- B5.5. Realizar e expor, individualmente ou en grupo, traballos de investigación, utilizando tanto medios tradicionais coma as novas tecnoloxías.
- B5.6. Respectar as manifestacións da arte da primeira metade do século XX, valorando a súa importancia como expresión da profunda renovación da linguaxe artística na que se sustenta a liberdade creativa actual.

Bloque 6. A universalización da arte desde a segunda metade do século XX

- B6.1. Recoñecer e explicar as concepcións estéticas e as características esenciais da arquitectura desde a segunda metade do século XX, enmarcándoa nas novas relacións entre clientes, artistas e público que caracterizan ao mundo actual.
- B6.2. Clasificar, analizar e comentar obras significativas da arquitectura desde a segunda metade do século XX, aplicando un método que abrangue diferentes enfoques (técnico, formal, semántico, cultural, sociolóxico e histórico).
- B6.3. Recoñecer e explicar as concepcións estéticas e as características esenciais das artes plásticas desde a segunda metade do século XX, no marco das novas relacións entre clientes, artistas e público que caracterizan o mundo actual.
- B6.4. Clasificar, analizar e comentar obras significativas da arte desde a segunda metade do século XX, aplicando un método que abrangue diferentes enfoques (técnico, formal, semántico, cultural, sociolóxico e histórico).
- B6.5. Explicar o desenvolvemento e a extensión dos novos sistemas visuais, como a fotografía, o cine, a televisión, o cartelismo ou o cómic, especificando o modo en que combinan diversas linguaxes expresivas.
- B6.6. Describir as posibilidades que abriron as novas tecnoloxías, e explicar os seus efectos tanto para a creación artística como para a difusión da arte.
- B6.7. Identificar a presenza da arte na vida cotiá, e distinguir os ámbitos en que se manifesta.
- B6.8. Respectar as manifestacións da arte de todos os tempos, valorándoa como patrimonio cultural herdado que se debe conservar e transmitir ás xeracións futuras, e explicar que é o Patrimonio Mundial da UNESCO, así como a súa orixe e a súa finalidade.

Bloque 7. O vocabulario artístico

- B7.1. Utilizar a terminoloxía específica da arte nas exposicións orais e escritas, denominando con precisión os elementos e as técnicas principais.

• En xeral, ao longo do curso **realizaranse varias probas escritas sobre os contidos** –ou orais- e **traballos expositivos** individuais ou de grupo en cada avaliación que o alumno deberá superar cunha nota de 5 ou superior –traballos e probas escritas / orais-.

Terase en conta para a nota final a evolución ao longo do curso e a mellora paulatina nas capacidades e coñecementos que abrangue a materia.

CRITERIOS DE CUALIFICACIÓN DA MATERIA

Para a determinación da cualificación da materia en cada avaliación, se terán en consideración os seguintes criterios:

- ✓ -Os resultados das diferentes probas que se realicen sobre os temas e contidos de cada avaliación. A valoración será de 1 a 10. Haberá probas de recuperación. **Atendendo as características das probas EBAU, as probas escritas será progresivas en canto ao temario; é dicir, en cada proba sucesiva pode entrar todo o contido explicado ata ese momento da materia.**
- ✓ -A realización de tarefas no caderno de traballo do alumno. A valoración será de 1 a 10.
- ✓ -O traballo individual ou de equipo que se faga e a súa exposición na aula. A valoración será de 1 a 10.
- ✓ -A conduta do alumno durante as sesións: interese, atención, intervencións, comportamento na aula, etc. Permite a suba o baixada da nota, sen determinar aprobado ou suspenso, excepto na seguinte situación: no caso de utilización de medios non autorizados no momento da realización das probas (“costeletas”, conversas, uso do móbil, etc). Tal uso determina a inmediata suspensión da proba no alumno/a ou alumnos/as e a obriga de recuperación. A sanción que se lle imporá, consistirá en que non poderá acadar á máxima cualificación nesa proba (10) – non terá cualificación maior a 7- alterándose os criterios para acadar o aprobado –suporá mais esforzo-. **A reincidencia supón a cualificación negativa de suspenso (máximo cualificación de 3/10) na avaliación.**

Para unha **valoración** correcta, atendendo aos criterios establecidos, é preciso que durante as probas escritas todo o **material de estudio e os móbiles** deban estar nas maletas –ou mochilas-, fora do ámbito das mesas.

A recuperación dos controis suspensos ou para subir nota, non se realizarán nas sesións da materia. Se buscará hora e datas que non prexudique o normal funcionamento das sesións.

Ponderación na nota de avaliación:

1. Os controis conxuntamente suporán 8/10 da nota da avaliación. É dicir, o 80 % da nota final, se establecerá polos resultados dos controis. Esíxese unha nota mínima de tres e medio (3'5) para facer media. As faltas de

expresión e ortográficas serán tidas en conta: cada 10 faltas de ortografía que o profesor considere como graves supoñen a perda de 1 punto na cualificación. Só poderase baixar tres puntos sobre a nota final.

2. O/os traballo/s trimestral pondera 1/10 da nota. O 10 %. Valórase tanto o traballo escrito entregado como a exposición oral que se faga na clase.
3. O Traballo no caderno da materia e a conduta en clase suporán tamén un 1/10 da nota. Valórase a participación nas actividades propostas, tanto na aula como no centro. Esa participación debe ser colaborativa e respectuosa cos compañeiros. Da observación diaria en clase determínase a participación activa na clase por parte do alumno/a (*respostas correctas ás preguntas e ás actividades da asignatura que lle propoña o profesor/a; o esforzo, a responsabilidade ante as obrigacións, o coidado dos materiais*). Todas estas variables terán unha valoración positiva que se traducirá na cualificación de cada avaliación e na final.

Avaliación final:

1. A nota media das tres avaliacións.
2. Comportamento, traballo, interese, esforzo, ... pode incidir ata un 5% na cualificación final do curso.

Cálculo da cualificación de cada unha das avaliacións (ponderación, redondeo...)

Nas notas da avaliación, que só admiten números enteiros, aplicarase o seguinte criterio:

1. -Si o alumno/a obtivo como promedio unha cifra enteira, se transcribirá esta sen alteracións nas actas.
2. -Si o alumno/a obtivo como promedio unha nota con décimas, na súa transcripción nas actas de avaliación:
 - a. -Redondearase ao enteiro superior no caso de que tales décimas teñan un valor igual ou maior de seis(exemplo: 7´6 se transcribirían nas actas como un 8).
 - b. -Redondearase ao enteiro inferior no caso de que estas teñan un valor inferior a seis(exemplo: 6´4 ou 7´3 se transcribirían como un 6 ou un 7).
3. -Para aprobar a materia é necesario ter unha nota superior ou igual a 5.

MATERIAIS DO CURSO.:

- Os **materiais** imprescindibles do curso son:

-Arquivos de Historia da Arte 2º BAC. Subministrado polo profesor.

-Libreta de traballo tamaño folio.

- **Outros materiais:**

Uso de **elementos** informáticos ou bibliográficos para o desenvolvemento de traballos e tarefas.

TEMPORALIZACIÓN DE PROBAS E TAREFAS

- **Temporalización :**

A temporalización pode sufrir variacións por imprevistos ou causas sobrevidas – excursión, saídas, ...- ao marxe do normal desenvolvemento do curso.

As probas escritas estarán conformadas seguindo os criterios e modelos das probas EBAU 2019.

1º TRIMESTRE

A **avaliación continua** do 1º Trimestre constará das seguintes probas:

1º Control escrito : posibles datas entre o 1ª quincena de outubro.

2º Control escrito: posibles datas na 2ª quincena de outubro.

3º Control escrito: posibles datas na 1ª quincena de novembro.

4º Control escrito: posibles datas na 2ª quincena de novembro.

5º Control escrito: posibles datas entre o 13 e o 18 de decembro.

➤ **En cada control pode entrar toda a materia vista ata o presente.**

6º Control traballo: entrega de traballos durante a exposicións que serán determinadas unha vez que se vaia explicando a materia ao longo do transcurso do trimestre.

7º Control: revisión dos cadernos de traballo. Puntúa a mellorar a nota da avaliación xunto coa conduta en clase. Durante os controis se revisarán os cadernos.

Durante as probas escritas todo o material de estudio deberá estar nas maletas -ou mochilas-, ou fora do ámbito das mesas.

A **recuperación dos controis suspensos** ou para **subir nota**, non se realizarán nas sesións da materia. Se buscará hora e datas que non prexudique o normal funcionamento das sesións.

2º TRIMESTRE

A **avaliación continua** do 2º Trimestre constará das seguintes valoracións:

1º Control escrito : posibles datas entre o 25 e o 31 de xaneiro.

2º Control escrito: posibles datas na 1ª quincena de Febreiro.

3º Control escrito: posibles datas na 1ª quincena de marzo.

4º Control escrito: posibles datas entre o 15 e 19 de marzo.

➤ **En cada control pode entrar toda a materia vista ata o presente.**

5º Control traballo: entrega de traballo durante a exposicións que serán determinadas unha vez que se vaia explicando a materia ao longo do transcurso do trimestre.

6º Control: revisión dos cadernos de traballo. Puntúa a mellorar a nota da avaliación xunto coa conduta en clase. Durante os controis se revisarán os cadernos.

Durante as probas escritas todo o material de estudio deberá estar na maletas -ou mochilas-, ou fora do ámbito das mesas.

A **recuperación dos controis suspensos** ou para **subir nota**, non se realizarán nas sesións da materia. Se buscará hora e datas que non prexudique o normal funcionamento das sesións.

3º TRIMESTRE

A **avaliación continua** do 3º Trimestre constará das seguintes valoracións:

1º Control escrito: posibles datas na 1ª quincena de abril.

2º Control escrito: posibles datas na 1ª quincena de maio.

-Control escrito final: recuperación de avaliacións pendentes; posibles datas entre o 16 e 21 de maio. Dita recuperación xeral poderá ser dunha soa avaliación ou global si o alumno suspendeu máis dunha avaliación.

Si o alumno non recupera, presentarase en setembro con toda a materia sobre os contidos mínimos.

➤ **En cada control pode entrar toda a materia vista ata o presente.**

3º Control traballo: entrega de traballo durante a exposicións que serán determinadas unha vez que se vaia explicando a materia ao longo do transcurso do trimestre.

4º Control: revisión dos cadernos de traballo. Puntúa a mellorar a nota da avaliación xunto coa conduta en clase. Durante os controis se revisarán os cadernos.

MECANISMO/S DE RECUPERACIÓN DA PROBA NON SUPERADA

Rematada a avaliación, é preciso **implementar reforzos** e **guías** aos alumnos/as que non superaron positivamente a avaliación coa subministración **de fichas de repaso:**

- a. **Subministración de resumos ou esquemas de contidos básicos.**
- b. **Control de recuperación por escrito .**

AVALIACIÓN FINAL E EXTRAORDINARIA

• Avaliación e Cualificación Final

O peso das cualificación das avaliacións na nota da avaliación final será o mesmo. Para establecela, farase a media coa condición de alcanzar un mínimo de catro en cada avaliación. Se a media das notas das tres avaliacións é positivo (cinco ou máis) o alumno/a supera a materia. A nota pode verse mellorada ata un 5% e ponderada á alza ata outro 5% polo comportamento e actitude durante todo o curso.

• Avaliación extraordinaria

Descrición do tipo de proba: número de preguntas, valoración de cada unha delas, etc.

A proba extraordinaria de setembro constará dun exercicio escrito seguindo os criterios e modelos das probas EBAU 2019:

A proba consistirá –segundo no básico á proba EBAU- de 3 obras de arte a escoller 2 que serán comentadas segundo o esquema fixado para as mesmas probas de xuño de 2018 na EBAU. Ademais o alumno deberá definir e explicar 4 conceptos a escoller de entre 8.

Puntuacións sobre 10:

- O comentario das obras de arte 8 puntos (4 + 4)
- As definición dos 4 concepto 2 Puntos (0,5 X 4).
- Superación da materia cunha nota igual ou superior a 5.

Se durante o curso o alumno fixo as tarefas e traballos e o comportamento foi correcto segundo o previsto e fixado nos parámetros, terase en conta na nota final.

TRABALLOS DE AVALIACIÓN:

1-Condicións previas para a elaboración do traballo:

Os traballos serán preferentemente **individuais**, aínda que se podan elaborar de xeito colectivo.

Antes de empezar a traballar deberase entregar ao profesor a **lista de OBRAS A COMENTAR** polos/as alumnos/as.

Internet cos seus buscadores e a **biblioteca** deberían ser elementos necesarios e suficientes no proceso de investigación. O profesor tamén conta con libros e revistas de Hª da Arte a vosa disposición.

Investigar non é *corta e pega*, é **entender e recensionar, resumir, destacar** e, cos datos comprobados, opinar e establecer **conclusións, valoracións** ou **criterios** propios coincidentes –ou non– co lido.

O TRABALLO ENTRÉGASE en formato INFORMÁTICO DE PRESENTACIÓN e incluíráun comentario persoal, unha valoración individual con base no que el investigou e descubriu como interesante, destacable e digno de salientar ou comentar.

O **esquemabásico** e guía dos comentarios e o seguinte:

a.- Clasificación sinalando: cultura / estilo/ movemento; cronoloxía; título; e autor.

b.- Análise do seu contexto histórico-artístico

c.-Xustificación da clasificación e comentario da obra seguindo os enfoques metodolóxicos da Historia da Arte.

No traballo, ao final do texto, como anexo, deberán sinalarse os materiais bibliográficos consultados: libros, revistas, periódicos, artigos ou páxinas “Webs” visitadas; a forma normal de referencia é a seguinte:

Nome do autor, título da obra, editorial e ano da edición

Exemplo: RISCO, Vicente; “A Historia de Galicia”; edit. Galaxia. 1975.

- É conveniente que o traballo, antes da entrega e da PRESENTACIÓN, sexa **revisado** polo profesor.
- A **entrega do traballo** será durante as **exposiciónspúblicas** na aula se contará con **10 minutos por exposición máximo**. Para evitar pasarse co tempo, ou quedarse corto, o equipo debería ensaiar cun cronómetro.
- A **exposición** será por medio de presentacións informáticas **facendo uso na exposición do proxector da aula**.

2-Temporalización

PRIMEIRO TRIMESTRE:

As exposicións, de xeito individual serán sempre na última sesión da semana, empezando na **1ª semana de outubro** . Por ilo, a relación de obras a comentar por cada alumno/alumna elaborárase na **1ª semana do curso**.

Relación de **obras** para as exposicións (máximo de 2 por alumno; pódense repetir)

BLOQUE 1º: RAÍCES DA ARTE EUROPEA: O LEGADO CLÁSICO

GRECIA

- 1) **Partenón**
- 2) **Templo da Niké Aptera**
- 3) **Erección, pola parte da tribuna das Cariátides.**
- 4) **Mirón: Discóbolo**
- 5) **Policleto: Doríforo**
- 6) **Métopas da Centauromaquia do Partenon**
- 7) **Praxiteles: Hermes de Olimpia (Hermes con Dionisios)**
- 8) **Lisipo: Apoxiomenos**

ROMA

- 9) **Panteón de Roma**
- 10) **Coliseo**
- 11) **Arco de Triunfo de Tito**
- 12) **Acueduto de Segovia**
- 13) **Teatro de Mérida**

BLOQUE 2º: NACEMENTO DA TRADICIÓN ARTÍSTICA OCCIDENTAL: A ARTE MEDIEVAL

ARTEBIZANTINA

- 14 **Santa Sofía de Constantinopla.**

ARTEPRERROMÁNICA.

- 15 **Santa Comba de Bande (coma exemplo de arte visigoda)**
- 16 **Santa María do Naranco (asturiano)**
- 17 **San Miguel de Celanova (coma exemplo de arte “mozárabe”)**

ARTEROMÁNICA

- 18 **Arquitectura do interior da Catedral de Santiago**
- 19 **Esculturas de Praterías (coma exemplo de románico pleno)**
- 20 **Pórtico da Gloria**
- 21 **Interior do Mosteiro de Oseira (orde do Císter en Galicia).**

ARTEGÓTICA

- 22 **A Catedral de Reims (fachada Occidental)**
- 23 **A Catedral de León**
- 24 **Anunciación de Reims**
- 25 **Visitación de Reims**
- 26 **Giotto: Capella dos Scrovegni: A fuxida a Exipto**
- 27 **Giotto: Capella dos Scrovegni: O pranto ante Cristo Morto.**
- 28 **VanEyck : O matrimonio Arnolfini.**
- 29 **O Bosco: O Xardín das Delicias**

SEGUNDO TRIMESTRE

As exposicións, de xeito individual serán sempre na última sesión da semana, empezando na **1ªsemanadexaneiro con clase** . Por ilo, a relación de obras a comentar por cada alumno/alumna elaborárase no mes de **decembro**.

BLOQUE 3º: DESENVOLVEMENTO E EVOLUCIÓN DA ARTE EUROPEA NO MUNDO MODERNO

RENACEMENTO

- 30 Brunelleschi: Santa María dei Fiori,
- 31 Brunelleschi: Basílica de San Lourenzo.
- 32 Michelozzo: Palacio Medici-Ricardi
- 33 Donatello: David.
- 34 Donatello: Gattamelata.
- 35 Masaccio: O Tributo.
- 36 Bramante: San Pietro in Montorio.
- 37 Miguel Anxo: Cúpula de San Pedro do Vaticano.
- 38 Giacomodella Porta e Vignola: il Gesù de Roma de Vignola.
- 39 Palladio: Vila Capra (Villa Rotonda) en Vicenza.
- 40 Miguel Anxo: David.
- 41 Miguel Anxo: Moisés.
- 42 Miguel Anxo: Escultura das tumbas dos Medici.
- 43 Miguel Anxo: Piedade do Vaticano.
- 44 Leonardo: A Virxe das Rocas.
- 45 Leonardo: A Gioconda.
- 46 Rafael: A Escola de Atenas.
- 47 Miguel Anxo: A bóveda da Capela Sixtina.
- 48 Tiziano: O retrato de Carlos V na batalla de Mühlberg
- 49 Tiziano: A Venus de Urbino.

RENACEMENTO ESPAÑOL

- 50 Juan de Herrera: O Escorial
- 51 Greco: O martirio de San Mauricio
- 52 Greco: O enterro do Señor de Orgaz
- 53 Greco: A adoración dos Pastores.

BARROCO

- 54 Maderno: Fachada de San Pedro do Vaticano de Maderno
- 55 Bernini: Praza do Vaticano de Bernini
- 56 Borromini: San Carlos das catro fontes
- 57 Andrade: Torre do Reloxo da Catedral de Santiago.
- 58 Fernando de Casas: Fachada do Obradoiro.
- 59 Simón Rodríguez: Fachada de Santa Clara de Santiago
- 60 Bernini: A Transverberación de Santa Tereixa.
- 61 Bernini: Apolo e Dafne.
- 62 Gregorio Fernández: A Piedade.
- 63 Caravaggio: A vocación de San Mateo

- 64 Velázquez: O aguador de Sevilla.
- 65 Velázquez: A fragua de Vulcano.
- 66 Velázquez: A rendición de Breda.
- 67 Velázquez A; Meninas.

BLOQUE 4º: O S. XIX. A ARTE NUN MUNDO EN TRANSFORMACIÓN SECULO XIX

- 68 Goya: O quita-sol
- 69 Goya: A familia de Carlos IV
- 70 Goya: O dou-s de Maio (A carga dos Mamelucos).
- 71 Goya: Os fusilamentos do 3 de Maio.
- 72 Goya: O Saturno devorando ao seu fillo.

TERCEIRO TRIMESTRE

As exposicións, de xeito individual serán sempre na última sesión da semana, empezando na **1ªsemanadeabril con clase** . Por ilo, a relación de obras a comentar por cada alumno/alumna elaborárase no mes de **marzo**.

BLOQUE 4º: O S. XIX. A ARTE NUN MUNDO EN TRANSFORMACIÓN SECULO XIX

- 73 Manet: O almuerzo campestre
- 74 Monet: Impresión, sol nacente.
- 75 Monet: A serie da catedral de Rouen
- 76 Cezanne: Natureza morta con tarteira (Colección Sr. y Sra. Lacomte, París; 1879-1882. Búscase na Internet pondo en Google: "Still Life with Compotier+Cezanne).
- 77 Cezanne: Os xogadores de cartas.
- 78 VanGogh: A noite estrelada
- 79 Gauguin: Despois do sermón
- 80 Gauguin: O Mercado
- 81 Seurat: A tarde de domingo na Grande Jatte .

BLOQUE 5º E 6º: A RUPTURA CA TRADICIÓN: A ARTE NA PRIMEIRA METADE DO S. XX // A UNIVERSALIZACIÓN DA ARTE DESDE A SEGUNDA METADE DO S. XX SECULO XX

- 82 Munch: O grito de Munch
- 83 Kiechner: A rúa
- 84 Matisse: A Alegría de Vivir
- 85 Kandinsky: "Primeira acuarela abstracta"
- 86 Picaso: As señoritas de Avignon.
- 87 Picaso: O retrato de Ambroise Villard.
- 88 Picaso: Naturaleza Muerta con silla de rexilla.
- 89 Picaso: O Guernica
- 90 Mondrian: Táboa número 1
- 91 Marcel Duchamp: A fonte.
- 92 Marcel Duchamp L.H.O.O.Q.
- 93 Dalí: A persistencia da memoria.

- 94 Magritte: A chave dos campos**
- 95 Miró: O carnaval de arlequín**
- 96 Miró: mulleres e paxaros a luz da lua.**
- 97 Wright: A casa da ferverenza (Casa Kauffman).**
- 98 Wright: Museo Guggenheim de Nova York**
- 99 Mies van der Rohe: Pabellón de Alemania en Barcelona**
- 100 Mies van der rohe: Segrám Building en Nova York**
- 101 Le Corbusier: A casa Saboya**
- 102 Pollok: Uno: Número 31 (1950, MOMA)**
- 103 Tapies: Pintura (1955, Museo Nacional de arte Reina Sofía)**
- 104 Carl André: Equivalente VIII (exemplo de minimalismo)**
- 105 J. Kosuth: Unha e tres sillas (exemplo de arte conceptual)**
- 106 Warhol: Marilyn Monroe (pop art).**